

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Lubomíra Majerčíka ve věci

žalobkyně: a) L. D. V. Z. M.
b) nezl. E. M. G. Z.
c) nezl. I. A. G. Z.

zastoupeny advokátem Mgr. et Mgr. Václavem Klepšem
sídlem náměstí Svobody 50, 342 01 Sušice

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti nečinnosti žalovaného spočívající v nevydání rozhodnutí v řízení pod sp. zn. OAM-618/ZA-ZA11-2019 o žádosti žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany v České republice,

takto:

- I. Žalovaný je **povinen** vydat ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku rozhodnutí o žádosti žalobkyň ze dne 9. 7. 2019 o udělení mezinárodní ochrany, evidované pod sp. zn. OAM-618/ZA-ZA11-2019.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyním na náhradě nákladů řízení **16 680 Kč**, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám jejich zástupce, advokáta Mgr. et Mgr. Václava Klepše.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně podaly u žalovaného žádost o mezinárodní ochranu v červenci 2019. Žalobkyně a) a jejím prostřednictvím její nezletilé dcery (nar. 2015 a 2018) podaly žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2020, č. j. OAM-618/ZA-ZA11-BA04-2019 (dále též „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný neudělil žalobkyním mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v Brně (dále jen „soud“) rozsudkem ze dne 3. 5. 2022, č. j. 34 Az 22/2020-58 zrušil rozhodnutí žalovaného. Žalovaný je dle žalobkyň nečinný, protože podaly žalobu proti nečinnosti žalovaného správního orgánu podle § 79 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Posledním rozhodnutím ve věci je rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 5. 2022 č. j. 34 Az 22/2020-58. Rozhodnutí z téhož dne č. j. 34 Az 21/2020-63 zrušilo rozhodnutí Ministerstva vnitra vůči manželovi, respektive otci žalobkyň. I v této věci je Ministerstvo nečinné a je podávána samostatná žaloba. Od té doby žalovaný v rozporu s pokynem soudu neučinil ničeho a do spisu nejméně do 15. 4. 2024, kdy bylo umožněno nahlížení do spisu, nezaložil jedinou listinu.
3. Dne 10. 6. 2024 bylo podáno obsáhlé vyjádření do spisu s žádostí o pokračování v řízení. Ani na tuto žádost nepřišla žádná reakce. Proto byla podána žádost o přijetí opatření proti nečinnosti ze dne 10. 9. 2024 adresovaná Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále jen „Komise“), která věc postoupila ministru vnitra, a to svým rozhodnutím ze dne 12. 9. 2024. Ačkoli uplynuly takřka další dva měsíce, nečinnost pokračuje.
4. Je zřejmé, že žalovaný nesplnil svou povinnost vydat rozhodnutí v zákonné lhůtě. Byly bezvýsledně vyčerpány i prostředky, které správní řád dává na ochranu před nečinností správního orgánu. Nečinností je celá rodina poškozována, neboť žijeme v nejistotě, zda bude umožněno na území setrvat či ne. Pro stále restriktivnější politiku ohledně prodlužování průkazu žadatele o mezinárodní ochranu, kdy nyní je třeba tak činit každý měsíc, je těžší udržet práci. Zaměstnavatelé nechtějí zaměstnávat osoby mající legální pobyt vyznačen jen na měsíc. Děti se zde cítí jako doma. Nekonečná délka řízení je velkou psychickou zátěží. Nezbyvá než požádat soud, aby vydal opatření proti nečinnosti a přikázal žalovanému rozhodnout ve lhůtě 30 dnů.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

5. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby. Žalovaný ve věci není nečinný a prováděl a provádí veškeré nezbytné úkony za účelem vydání rozhodnutí ve věci žádosti jmenovaných o mezinárodní ochranu, které vydá v nejbližším možném termínu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 s. ř. s. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené (§ 79 a § 80 s. ř. s.). V souladu s § 81 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodl na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je **důvodná**.

7. Krajský soud na úvod poznamenává, že se nejdříve zabýval otázkou rozhodné právní úpravy. Podle čl. II (přechodná ustanovení) zákona č. 173/2023 Sb., kterým se s účinností od 1. 7. 2023 mění zákon o azylu, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, „[ř]ízení podle zákona č. 325/1999 Sb. a řízení podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve věci rozhodnutí vydaného podle zákona č. 325/1999 Sb. zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a do tohoto dne pravomocně neskončená se dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posuzují podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; v těchto řízeních se však postupuje podle § 3d odst. 2 a 3, § 15 a 25 a § 87 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“ Řízení o žádosti o mezinárodní ochranu bylo zahájeno dne 9. 7. 2019, proto je v posuzované věci třeba vycházet z právní úpravy zákona o azylu ve znění účinném do 30. 6. 2023.
8. Podle § 27 odst. 1 zákona o azylu vydá ministerstvo rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany *vydá ministerstvo bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 6 měsíců ode dne, kdy byly poskytnuty údaje k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nebo ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí soudu o zrušení rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany a o vrácení k novému projednání.*
9. Podle § 6 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, vyřizuje správní orgán věci *bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80).*
10. Podle § 79 odst. 1 věty první s. ř. s. ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Podle § 79 odst. 2 s. ř. s. je žalovaným správní orgán, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení.
11. Ústavní soud v nálezu ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. IV. ÚS 3523/20 konstatoval, že nesplnění podmínky bezvýsledného vyčerpání prostředku ochrany představuje odstranitelnou překážku věcného projednání nečinnostní žaloby. V době podání žaloby již uplynula lhůta pro vyřízení žalobkyněmi podané žádosti o uplatnění opatření proti nečinnosti, k bezvýslednému vyčerpání prostředku ochrany ve správním řízení však soud musí přihlídnout i v průběhu soudního řízení (viz též rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 2. 2. 2023, č. j. 2 As 21/2020-34, č. 4453/2023 Sb. NSS).
12. Ze správního spisu krajský soud zjistil následující podstatné okolnosti.
13. Žalobkyně a) a jejím prostřednictvím její nezletilé dcery (nar. X a X) podaly dne 9. 7. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Lhůta k vydání rozhodnutí o této žádosti podle § 27 odst. 1 zákona o azylu činila 6 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu. Krajský soud rozsudkem ze dne 3. 5. 2022 č. j. 34 Az 22/2020-58 rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany zrušil, přičemž tento rozsudek nabyl právní moci dne 10. 5. 2022. Žalovanému tedy od tohoto data počala plynout zákonná 6měsíční lhůta pro vydání rozhodnutí o žádosti žalobkyň. Jelikož žalovaný v této lhůtě nerozhodl, žalobkyně podaly dne 10. 9. 2024 žádost Komisi o provedení opatření proti nečinnosti. Komise dne 12. 9. 2024 postoupila žádost k přímému vyřízení žalovanému, neboť není dle § 170a zákona č. 326/1999

Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, příslušná k vyřízení předmětné žádosti.

14. Krajský soud nepovažoval podmínku bezvýsledného vyčerpání prostředku ochrany za splněnou uplynutím 30 dnů (nejzazší lhůty pro rozhodnutí o uplatnění podnětu ze strany nadřízeného správního orgánu podle § 71 odst. 3 správního řádu) od podání žádosti ze strany žalobkyně, neboť žalobkyně neadresovaly svůj podnět příslušnému správnímu orgánu.
15. Proto soud posléze dne 28. 2. 2025 zaslal žalovanému přípis, aby ve lhůtě dvou týdnů mj. sdělil, zda a kdy byla žádost žalobkyně o uplatnění opatření proti nečinnosti postoupena ministru vnitra a zda již bylo o této žádosti rozhodnuto.
16. Z odpovědi žalovaného ze dne 19. 3. 2025 vyplynulo, že se žalovanému nepodařilo dohledat, zda v případě žalobkyně byly podány podněty na nečinnost na Odbor azylové a migrační politiky, a tak z jeho strany nebylo pravděpodobně ministrovi nic postoupeno.
17. K tomuto soud akcentuje, že samotná Žádost o přijetí opatření proti nečinnosti ze dne 10. 9. 2024 (byť adresována Komisi) byla založena žalovaným ve správním spise. Žalovanému tak tato žádost žalobkyně musela být známa.
18. Žalobkyně krajskému soudu předložily jak onu žádost o přijetí opatření proti nečinnosti (která je rovněž založena ve správním spise žalovaného), tak listinu *Postoupení žádosti o uplatnění opatření proti nečinnosti* ze dne 12. 9. 2024, č. j. MV-136057-2/SO-2024 adresované Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky, který byl také adresátem přípisu soudu. Vzhledem k tomu, že žalovaný tak měl mít v dispozici uvedené dokumenty, zdejší soud považuje podmínku bezvýsledného vyčerpání prostředku ochrany za splněnou uplynutím 30 dnů ode dne postoupení, tj. 12. 9. 2024. K bezvýslednému vyčerpání ochrany tak došlo dne 14. 9. 2024 (pondělí), neboť lhůta končila o víkendu.
19. K otázce důvodnosti soud nejprve poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 10. 12. 2012, čj. 2 Ans 14/2012-41, v němž byla vyslovena následující právní věta: *„Nečinnost je objektivně existující stav, kdy v zákonem předepsaných lhůtách nedošlo k provedení příslušných procesních úkonů. Ne každá nečinnost je však přičitatelná správnímu orgánu. Ustanovení § 71 odst. 5 správního řádu z roku 2004 představuje materiální hledisko posouzení takového stavu; má-li zjištěná nečinnost svůj původ ve způsobu, jakým vystupuje v řízení jeho účastník, nejde o nečinnost správního orgánu a nelze se proti ní dovolávat ochrany. Posouzení, zda nejde o takovou situaci, přísluší i správnímu soudu v rámci posouzení důvodnosti žaloby podané dle § 79 a násl. s. ř. s.“*
20. Lhůta pro vydání rozhodnutí podle § 27 zákona o azylu je pořádková (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2005, č. j. 6 Azs 283/2004-80). Povaha pořádkové lhůty znamená, že její nedodržení nezpůsobuje nezákonnost následně vydaného rozhodnutí ve věci samé, ani tím nevzniká povinnost správního orgánu žádosti vyhovět. Pokud však správní orgán nedodrží lhůtu bezdůvodně, zejména stane-li se tak opakovaně, může být toto pochybení vyhodnoceno jako nečinnost. Nečinností se přitom rozumí nejen absolutní nečinnost správního orgánu, ale i nedůvodné průtahy v řízení, např. neprovádění procesních úkonů předpokládaných daným procesním předpisem v přiměřené časové návaznosti (bližší viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006-49, publikované pod č. 1255/2007 Sb. NSS).

21. Z důvodu kontradiktornosti řízení není soud oprávněn domýšlet na jedné straně ani žalobní body a na druhé straně ani obranu žalovaného. Bylo proto na žalovaném, aby tvrdil a prokázal, jaké individuální okolnosti mu bránily ve vydání rozhodnutí ve věci žalobkyň (srov. přiměřeně rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, kde NSS uvedl, že není na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují, kdy by takovým postupem přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta, kdy podle zdejšího soudu totéž platí i pro žalovaného).
22. Lhůta 6 měsíců by měla být zpravidla pro žalovaného dostatečná k rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V této lhůtě by se žalovaný měl snažit co nejefektivnějším způsobem nashromáždit a posoudit všechny rozhodné skutečnosti. V některých složitých případech nemusí být možné v uvedené lhůtě řízení ukončit a je pak důvodné (např. kvůli nutnosti překladu a studia rozsáhlých důkazních materiálů) lhůtu pro vydání rozhodnutí prodloužit. Opakované prodlužování lhůty však musí být řádně odůvodněno konkrétními okolnostmi daného případu.
23. Pro posouzení, zda byl žalovaný nečinný, bylo třeba zjistit, jaké úkony činil v průběhu správního řízení po nabytí právní moci rozsudku zdejšího soudu ze dne 3. 5. 2022 č. j. 34 Az 22/2020-58, a tyto úkony následně vyhodnotit z hlediska jejich předmětu, požadavků na provádění dokazování, obsahu, nezbytnosti, náročnosti, složitosti apod. Zástupce žalobkyň dne 12. 4. 2024 nahlédl do spisového materiálu, dne 10. 6. 2024 bylo podáno obsáhlé vyjádření do spisu s žádostí o pokračování v řízení. Ze spisového materiálu vyplývá, že strany žalovaného nedošlo k žádné reakci, a to ani po podání žádosti o přijetí opatření proti nečinnosti (žalovaný ji ve svém systému ani nedohledal, tudíž o ní nemohlo být rozhodnuto). Žalovaný netvrdí opak a ve svém vyjádření uvedl toliko, že nečinný není a prováděl a provádí veškeré nezbytné úkony za účelem vydání rozhodnutí s tím, že jej vydá v nejbližším možném termínu. V reakci na přípis soudu ze dne 19. 3. 2025 žalovaný uvedl, že rozhodnutí dosud vydáno nebylo. Do spisovém materiálu byla od právní moci rozsudku zdejšího soudu č. j. 34 Az 22/2020-58 toliko zařazena žádost žalobkyň o odchodu do soukromí ze dne 26. 10. 2022, žádost a následné vydání potvrzení žalobkyni a) pro úřad práce ze dne 10. 5. 2023 a protokoly o předání cestovního dokladu ze dne 31. 7. 2023. Dne 16. 1. 2024 byl žalovanému dodán dodatek k nájemní smlouvě a následně dne 8. 3. 2024 Sdělení o převzetí právního zastoupení, žádost o nahlížení do spisu, substituční plná moc ze dne 21. 3. 2024, posléze byl žalovaným založen úřední záznam o nahlédnutí do spisového materiálu ze dne 12. 4. 2024. Poté bylo ze strany zástupce žalobkyň zasláno Sdělení informací do řízení, návrh dalších důkazů ze dne 10. 6. 2024 a dne 11. 9. 2024 byla žalovaným obdržena Žádost o přijetí opatření proti nečinnosti ze dne 10. 9. 2024. Je to tedy více jak dva roky od právní moci rozsudku, kdy žalovaný sám neučinil žádný úkon, pouze přijímal podání ze strany žalobkyň a k těmto činil určité kroky, avšak i poslední úkon (úřední záznam) je z dubna roku 2024, tedy téměř rok před vydáním tohoto rozsudku.
24. Ze spisu není vůbec zřejmé, proč žalovaný otálel a stále otálí s vydáním rozhodnutí ve věci. S přihlédnutím k postupu žalovaného (dlouhodobé neodůvodněné otálení s vydáním rozhodnutí) zdejší soud nemůže jednotlivé úkony činěné jako reakce na podání žalobkyň kvalifikovat jako řádné pokračování v řízení. Ostatně, jak již bylo zmíněno, i od úředního záznamu uplynulo více jak 11 měsíců a žalovaný stále rozhodnutí nevydal (jak bylo potvrzeno odpovědí na přípis soudu).

25. Jistá časová náročnost by byla akceptovatelná z důvodu, že žalovaný se potřeboval vypořádat s dokumenty předloženými žalobkyněmi dne 10. 6. 2024. Tyto dokumenty však nebyly nijak rozsáhlé a byly ve španělštině, tedy v jazyku nikoliv exotickém, a jejich překlad do češtiny musel být záležitostí několika málo dnů. Ze správního spisu však nevyplývá, že by žalovaný činil jakékoliv úkony k překladu těchto dokumentů nebo k tomu, aby se s nimi nějak vypořádal. Ani před předložením těchto dokumentů však žalovaný žádné úkony nečinil, a proto jeho postup nelze označit jako dosvědčující řádné pokračování v řízení.
26. Soud dále považuje za vhodné upozornit na to, že za úkon učiněný v rámci správního řízení nelze považovat ani vyjádření žalovaného k žalobě (kdy tato byla velmi strohá a o jeho postupu nevypovídající). Správní orgány mají v řízení před správními soudy postavení žalovaného, tedy účastníka řízení. Jejich vlastní úkon (vyjádření k žalobě) nelze chápat jako výkon vlastní pravomoci ve správním řízení, tedy aktivní činnost orgánu směřující k rozhodnutí o právech či povinnostech jeho účastníků, ale jako uplatnění procesních práv účastníka v soudním řízení (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006-49).
27. S ohledem na uvedené tak krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný je nečinný již od 10. 5. 2022 a jeho postup jednoznačně vykazuje znaky svévole.

V. Závěr a náklady řízení

28. Krajský soud seznal, že žalovaný je v řízení o žádosti žalobkyň o vydání mezinárodní ochrany vedené pod sp. zn. OAM-618/ZA-ZA11-2019 nečinný, a proto mu podle § 81 odst. 2 s. ř. s. uložil povinnost vydat o této žádosti rozhodnutí ve lhůtě 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku. Délku této lhůty soud považuje s ohledem na dosavadní délku řízení za přiměřenou.
29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
30. Žalobkyně dosáhly v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto mají právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Odměna zástupce žalobkyň a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a žaloba) a dva režijní paušály, a to při zastupování 3 osob. Odměna za každou osobu se podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu při společných úkonech při společném zastupování dvou nebo více osob snižuje o 20 %. Za jeden úkon pro jednu osobu tedy činí 2 480 Kč, za jeden úkon pro tři osoby 7 440 Kč. Režijní paušál pro každou osobu činí 300 Kč. [§ 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu]. Celkově tedy náleží odměna 2 x 7 440 Kč a 2 x 900 Kč, tedy dohromady 16 680 Kč. Kč. Žalobkyně byly osvobozeny od soudního poplatku dle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. K zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel,

jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 2. dubna 2025

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu